

Glasovi od — „Zelene mlake“.

Profesor Frančišek Pengov, — (Konec.)

oda slabo sta jo zadela! Ravno nasprotno je resnica; kajti žaba vpije pri popolnoma zaprtih ustih. Odtod si tudi lahko razlagate zamolke, nasljajoče temeljne glasove, ki jim dasta glasilna mehurja na vsaki strani še posebno moč. Mehurja igrata namreč pri žabi isto ulogo kot pri citrah, goslih in glasovirju votla lesena škatlja, ki trepeče ob igri s strunami vred in krepí njihove glasove kot resonančno dno.

Kvakajoč zapre žabon nosni votlini, požene s pomočjo trebušne stiskalnice zrak skozi svoje glasilke v ustno votlino in jo razširi polagoma s tem, da napne grlo proti tlom. Obenem s tem se prikažeta glasilna mehurja — cel prizor napravi nate vtis, kot bi imel pred seboj „dudelzakarja“ iz Krkonoš, ki tlači svoje mehove. Kakor hitro je doseglo grlo najnižje stanje, v tem trenutku se odpreta za hip nosni reží, pa se mahoma zopet zapreta in vdihata zrak, in to delo se ponavlja in ponavlja — žaba reglja.

„Vrag, vrag, vrag!“ ti prva,
 „Nuj, nuj!“ druga kvaka
 „Lé-ga, lé-ga!“ tretja —
 Zmerja te vsa mlaka.

Vobče pač lahko rečemo, da so žabji koncerti znamenje zadovoljnosti v žabjih srcih. Kakor poje človek le, kadar je vesel, tako si tudi misli naš bratec v zeleni mlaki:

Zakaj bi ne pel?
 saj sem pevec in peti
 je vse mi na sveti:
 saj dani so glasi,
 da pojem si časi.
 Zakaj bi ne pel?

Koliko stane truda ubogega gospoda učitelja, preden izve od malega učenčka, mu je li dal dobri Bog dar petja ali ne. Vse drugače je pa pri žabi. Ta ti precej drage volje pove, če je pevka ali ne. Vzemi jo le v roko. Ako jo držiš na prvih štirih prstih začeniš z mezincem ter jo božaš s palcem po hrbtu, ti začne kmalu zamolklo kruliti. In če jo zdajci dvigaš kvišku in spuščáš doli ter ji tako izpreminjaš obzorje, ti ne poizkuša uiti, ampak začne kvakati s polnim glasom. Ta poizkus se ti posreči najlepše meseca aprila in maja. Tudi z oponašanjem utegneš spomladi pripraviti samca do tega, da ti jame trobiti na svojo trobento; kajti, dasi hladne krvi so vendarle ti dečaki čudovito vročekrvni, kadar jim gre za čast in čutijo tekmeča pred seboj.

Preprostemu šolarčku se zdi pesem žab zelo enolična in brez barve. Zato, poslušaj prijateljček, to godbo enkrat od blizu. Našel boš mnogo, mnogo izpremembe v glasovih, ki se strinjajo in zlivajo pri večji razdalji v čudno kvakanje in vršanje, ki daje toplim poletnim nočem toliko poezije.

Rega ali božja žabica je tako tankočutna, da smatra vsako šumenje, ki je njenemu regljanju le od daleč podobno, n. pr. revskanje žage v drvarnici, šumenje suhega listja, brušenje noža na kamenu ali kose z oslo za izzivanje, na katero odgovarja z vsemi močmi. Da, ti pajaci so časih tako zatelebani v svojo pevsko namišljenost — precej podobno škripanju jerebic na savskem polju — da se ne dajo motiti v petju niti takrat, ko jih nesem v zeleni škatlji za botaniziranje domov kot bodoče vremenske preroke. Celo v temni začasni ječi mirno gonijo svoj rega-rega!

Nekatere žabe — kdo bi si pač mislil! — so zelo nemirne pred dežjem in nevihto, dočim se sicer napihujejo kot stara znanka, ki se je izkušala z volom, dokler ni počila. To velja zlasti o močvirski žabi, koje glas zveni globoko in čarovno, nekako tako kot žubori zrak, ki uhaja iz prazne steklenice, ki si jo potlačil nenadoma pod vodo.

Ko sem bil onega leta na Dunaju, kjer sva prodajala pozimi z očetom pečen kostanj ob Grabnu (najlepša dunajska ulica), sem opazoval čez leto v mestni okolici pogostoma žabo v rjavi suknjici, torej najbližjo sorodnico gospoda Sekulje, takoimenovano žabo skakalko. Največkrat sem jo naletel sedečo s široko razprostrtimi bedri na listu lokvanja, ko je dajala od sebe bolj slaboten, zamolkel, renčeč glas. Kolikorkrat pa sem se hotel približati, je šinila navidezna neroda kot živo srebro v vodo in mi s skokom do 2 metra na daleč in do $\frac{2}{3}$ metra v višino izginila izpred oči.

Tudi zeleno regico sem večkrat slišal na Nižje Avstrijskem in na Moravskem, ko je proizvajala poleti v zeleni uti sadnega drevja svoje doneče solo-koncerte, in čuditi sem se moral, da ima tako majhen paglavec tako močne prsi. Opazil sem tudi, da je glas rege v lepi slovenski domovini odločno ojstrejši, krepkejši in polnejši, nego gori na tujem severu. Toda vkljub temu so učeni ljudje slekli revici preroški plašč, četudi jo še marsikak očanec goji v stekleni palači kot živ tlakomer (barometer). Kajti četudi ima mala rega nekaj izkušnje o vremenu, je vendarle veliko živali zlasti med pajki in pticami, ki so desetkrat boljši vremenoslovci.

Kot glasbene umetnice imajo žabe vrednega tekmeča v urhu ali publiču s krasno rumeno — ali rdeče prižanim trebuščkom. Leti se razumejo na muziko ravnotako dobro, četudi na nekoliko drug način.

Res, da njihovi koncerti niso tako razburljivi za živce — kar je urhu le v slavo! — a glas sam je mnogo blagoglasnejši, da, zdi se mi naravnost prijeten, in ne morem umeti ljudi, ki se tako zgražajo pred to malo lepo pisano stvarco božjo.

Jaz, poredni Mihec, — to priznam —, prištevam celo publičev klic k najlepšim glasovom v naravi. Vsa turobna poezija dalekosežnega močvirja kot je še danes ljubljansko, dasi stoji že na nogah na stotine delavcev, da mu odpeljejo njegovo srčno kri, motno kraško vodo, vsa ta poezija, vsa žalna lepota vlažnega loga se izraža v urhovem spevu. Kot v srce segajoče pritrkavanje davno potopljenih zvonov iz dna jezerske globine se spajajo in stapljajo posamezni glaski; vsak možicelj goni sicer svoj lastni, vedno enaki ton, toda ker imajo glasovi raznih samcev različno višino:

sopran, mezzo-sopran, alt i. t. d., zato je učinek celotne godbe podoben koncertu ruskega lovskega polka z rogovi. Kot užaljena tožba se privijajo ti mehki, žametni glasovi ušesom in se ti vtisnejo v spomin tako globoko, da se zdiš, da si še vedno sredi med godci, četudi si že davno zapustil njihovo bivališče.

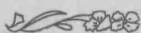
Da mnogi ljudje urha ne morejo za noben denar, je kriv le star predsodek, oziroma močvirno domovje njegovo s svojo zapeljivo meglo in zmotnimi lučcami, ki niso nič drugega kot svetlikanje raznih gnjijočih rastlin in živali, — fosforesciranje — ki pa so zahtevale vendar že marsikako človeško žrtev.

Preden se poslovimo od ljubega žabjaka, ne smemo prezreti najkoristnejše žabje vrstnice, največje prijateljice kmetove, naše krastače.

Tamle tiči tik otlega vrbovega štora in ni dala celi čas naših pogovorov ob „Zeleni mlaki“ niti najtanjšega glaska od sebe. Toda motiš se, dravec moj, ako misliš, da je mutasta kot ščuka sredi ribnika. O ne! celo imeniten glas ima.

Samec zna namreč posnemati kužka, kadar renči; da, oponaša celo trkanje mize, ki jo majejo duhovi iz drugega sveta (spiritisti); ženica pa je bolj skromna in ker večkrat lovari v bližini svinjakov, se je naučila posnemati kruljenje naših dobrih živalic, ki vam dajejo tečne kolone o božiču. V strahu kvakata samec in samica, v bolečini pa kričita s predirljivim glasom kot maček, če mu stopiš na rep. Druge vrste krastača posnema drdranje raglje na veliki petek; še druga ima glas žuboreč, kot si ga lahko narediš, ako pihaš s pihalničkom zrak v vodo i. t. d.

Ker tudi kot vremenska prerokinja nadkriljuje krastača vse druge sorodnice: zato čast, komur čast — in ako srečaš staro znanko ob cesti ali v gozdu, se ti naj ne gabi pred njo, mili prijatelj božje narave, ampak rajši klobuk z glave pred dobrotljivo desnico Očetovo, ki nam je dala v navidezno tako zaničljivi stvari, tako izvrstnega prijatelja.

Pestunja.

Povest. — Spisal Julij Slapšák. — (Konec.)

Ob potu so klicali vaški otroci črnega murna iz luknjice. Eden je ležal v travi in premleval take-le besede:

„Muren, muren, pojdi ven,
štiri voli, štiri konj'
se po tvoji detelj' pasej.“

Drugi je obljuboval murnu bele štrukeljce, vabeč ga kleče na svetlo, rekoč:

„Muren, muren, pojd' iz lukenjce,   ti bom dejal na vrat zlat komat,
bova jedla bele štrukeljce;   pojdeva v gmajno ajdo sejat.“